

ประกาศเทศบาลเมืองตากใบ

เรื่อง ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

*****

ตามที่ เทศบาลเมืองตากใบ ได้มีการประกาศใช้เทศบัญญัติเทศบาลเมืองตากใบ เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการกำหนดวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติฯ ดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ ของเทศบัญญัติฯ นายกเทศมนตรีเมืองตากใบจึงขอประกาศข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร ดังมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายนี้

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายชินตารา นูชันตารา)

นายกเทศมนตรีเมืองตากใบ

เอกสารแนบท้ายประกาศเทศบาลเมืองตากใบ
เรื่อง ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร
(ออกตามความในข้อ ๑๑ ของเทศบัญญัติเทศบาลเมืองตากใบ
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๖)

รูปแบบการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ เช่น

๑. บ่อดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์
๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่
๓. บ่อดักไขมันสำเร็จรูป

การติดตั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยคิดจากปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ลานซักล้าง และสภาพของพื้นที่ที่จะทำการก่อสร้าง

วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑.๑. วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

- ๑.๑.๑. ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์
- ๑.๑.๒. ทรายหยาบและทรายละเอียด
- ๑.๑.๓. เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ ๙ มม.
- ๑.๑.๔. วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ที่มีจำหน่ายโดยทั่วไปในท้องตลาด)
 มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๓๐ - ๐.๔๐ ม.
 มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๑.๐๐ ม. สูง ๐.๓๕ - ๐.๔๐ ม.
 มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๔๐ - ๐.๔๕ ม.
- ๑.๑.๕. ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อเข้าออก ขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๑.๒. วิธีการก่อสร้าง

๑.๒.๑. ขุดดินลึกกลงไป โดยระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาท่อน้ำ เข้าบ่อดักไขมัน ตามรูปแบบ โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์ สำเร็จรูปประมาณ ๕๐ ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่าดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

- (๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่จะรับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุม บดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย
- (๒) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด ๘ ๔ - ๘ นิ้ว ยาว ๓.๐ - ๖.๐ ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทราย รองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๑.๒.๒. ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ ๙ มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง ๒๐ x ๒๐ ซม. ตามรูปแบบ

๑.๒.๓. เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ หนา ๑๐ ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มท่อน้ำเข้าเสเข็ม ประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๑.๒.๔. นำวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาวางที่คอนกรีตกันหลุมที่เตรียมไว้ โดยถ้าตัววงขอบซีเมนต์ฯ เป็นแบบปิดกันก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ฯ ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนวด้วยปูนทราย ที่กันวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันการรั่วซึม จากนั้นเอาวงขอบซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วยาแนวรอยต่อตามรูปแบบ โดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ ๑ : ๑ พร้อมทั้งทำการ เจาะต่อท่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลบฝังดิน โดยรอบตัวบ่อให้แน่นแล้วปิดฝาปูนทองตลาด

๑.๒.๕. การต่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสม แต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า โดยให้ต่อท่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งน้ำสาธารณะ หรือรางน้ำ คู คลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้ น้ำมีการระบายออกจาก บ่อดักไขมันได้ดี

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑. วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๒.๑.๑. ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

๒.๑.๒. ทรายหยาบ

๒.๑.๓. เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ ๙ มม.

๒.๑.๔. ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อน้ำออก ขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๒.๒. วิธีการก่อสร้าง

๒.๒.๑. ขุดดินลึกลงไป โดยดูระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน ตามรูปแบบ โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบ ขนาดของบ่อ คสล. ประมาณ ๐.๘๐ - ๑.๐๐ ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่แล้วดูว่าดินกันหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ให้ทำการใส่ทรายหยาบกันหลุม บดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

(๒) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็ม ให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นที่อัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้หัวเสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๒.๒.๒. ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ ๙ มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมันตามรูปแบบ

๒.๒.๓. เทคอนกรีตอัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ ที่ฐานพื้นบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็ม ประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๒.๒.๔. การประกอบแบบ ต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบ ไม่บิดงอ แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนาป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่ว จึงทำการเทคอนกรีต อัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้น เป็นฟองอากาศเพราะจะมีการรั่วซึมได้

๒.๒.๕. การถอดไม้แบบ ให้ทำการถอดไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ ๓ - ๕ วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

๒.๒.๖. การต้อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต้อรับพื่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต้อรับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คูคลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท้อที่ออกจมอยู่ในน้ำ เพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

๓. ถังดักไขมันสำเร็จรูป หรือถังดักไขมันอย่างง่าย

๓.๑. ถังดักไขมันสำเร็จรูป

ถังดักไขมันสำเร็จรูป มักจะทำจากพลาสติกหรือไฟเบอร์กลาสหรือวัสดุสังเคราะห์อื่น ๆ ซึ่งแข็งแรง ตัวถังมีทั้งแบบที่สามารถติดตั้งโดยการฝังใต้ดินหรือวางบนพื้น มีให้เลือกหลายขนาด ผู้ใช้สามารถเลือกได้ตามปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม โดยปกติถังจะแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตะแกรงดักเศษอาหารและส่วนแยกไขมัน

๓.๒. ถังดักไขมันอย่างง่าย

ถังดักไขมันอย่างง่ายเป็นถังดักไขมันแบบภูมิปัญญาชาวบ้านที่สามารถประดิษฐ์ใช้ได้เองในครัวเรือน โดยใช้วัสดุที่หาง่าย ตัวอย่างถังดักไขมันอย่างง่าย ได้แก่ ถังดักไขมันแบบนำถังน้ำมาประยุกต์ใช้เป็นถังดักไขมันอย่างง่ายและประหยัดใช้กับบ้านเรือน โดยมีส่วนประกอบ คือ ถังน้ำพลาสติกที่มีขายทั่วไปในท้องตลาดขนาดประมาณ ๒๐ ลิตร ใช้ท่อ PVC พร้อมข้อต่อสามทางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒ นิ้ว เจาะรูถังน้ำพลาสติกแล้วต่อท่อ PVC ยาวด้วยกาวพลาสติกแบบใช้ความร้อนละลาย โดยให้ท่อเข้าอยู่สูงกว่าท่อออกประมาณ ๕ ซม. นำตะกร้าพลาสติกที่เป็นตะแกรงมาประกอบเข้ากับไม้แขวนเสื้อลูมิเนียมหรือลวดที่ทำเป็นหูหิ้วแขวนไว้ที่ทางน้ำเข้าเพื่อดักขยะและเศษอาหาร ส่วนท่อน้ำออกนั้นให้ต่อท่อในถังให้ลึกลงไปถึงก้นถัง โดยปลายท่ออยู่ห่างจากก้นถังประมาณ ๑๕ ซม.

๓.๓. การติดตั้งถังดักไขมันสำเร็จรูป และถังดักไขมันอย่างง่าย

การติดตั้งควรมีการกำหนดตำแหน่งให้ใกล้และระดับต่ำกว่าจุดหรือแหล่งกำเนิดน้ำเสีย โดยเดินท่อน้ำเสียจากจุดหรือแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าถังหรือบ่อดักไขมัน แล้วเดินท่อน้ำทิ้งจากถังหรือบ่อดักไขมันไปยังท้อหรือรางระบายน้ำ หรือระบบบำบัดน้ำเสีย

รายละเอียดบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษอาหารด้วยในตัว โดยตัวบ่อบ่งได้ ๒ ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกัน ในส่วนที่ ๑ จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อนำซากเศษอาหารทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลอดแผ่นกั้นเข้าส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือ จะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถต้อออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหลออกทางช่องระบายน้ำต่อไป

หลักการทำงาน

ขั้นตอนที่ ๑ น้ำเสียจะผ่านเข้ามาที่ตะแกรงดักเศษอาหาร ซึ่งทำหน้าที่แยกเศษอาหารที่ปะปนมากับน้ำเสีย และสามารถถอดออกล้างทำความสะอาดได้ง่าย

ขั้นตอนที่ ๒ น้ำทิ้งจากขั้นตอนแรกจะไหลผ่านมายังส่วนดักไขมัน โดยไขมันที่แยกตัวออกจากน้ำทิ้งจะลอยขึ้นเป็นชั้นเหนือน้ำตามการออกแบบซึ่งควรมีระยะเวลาเก็บกัก (Detention time) ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง ผู้ใช้งานจะต้องดักไขมันส่วนนี้ออกไปใช้ประโยชน์หรือนำไปกำจัด

ขั้นตอนที่ ๓ น้ำทิ้งที่อยู่ใต้ชั้นไขมันจะไหลล้นออกเพื่อผ่านเข้าสู่การบำบัดขั้นต่อไป ก่อนปล่อยน้ำทิ้งออก

การติดตั้งใช้งาน

รูปแบบบ่อดักไขมัน มี ๓ รูปแบบ แบ่งตามความเหมาะสมได้ดังนี้

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหารขนาดเล็ก โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาทำเป็นบ่อดักไขมันติดตั้งไว้บนพื้นดินหรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้อย่างน้อย ๖ ชั่วโมง

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร โรงอาหารและตลาด ติดตั้งโดยสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่และสามารถกักเก็บน้ำเสียอย่างน้อย ๖ ชั่วโมง

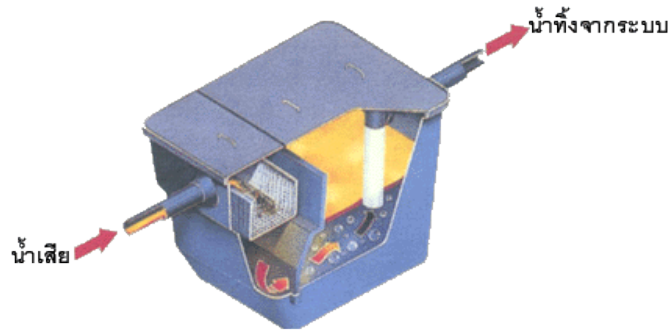
๓. ถังดักไขมันสำเร็จรูป หรือถังดักไขมันอย่างง่าย การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับบ้านเรือนหรืออาคารขนาดเล็ก และมีกิจกรรมหรือปริมาณน้ำเสียไม่มาก โดยเดินท่อน้ำเสียจากจุดหรือแหล่งกำเนิดน้ำเสียเข้าถังหรือบ่อดักไขมัน แล้วเดินท่อน้ำทิ้งจากถังหรือบ่อดักไขมันไปยังท่อหรือรางระบายน้ำ หรือระบบบำบัดน้ำเสีย

การใช้งานและการดูแลรักษา

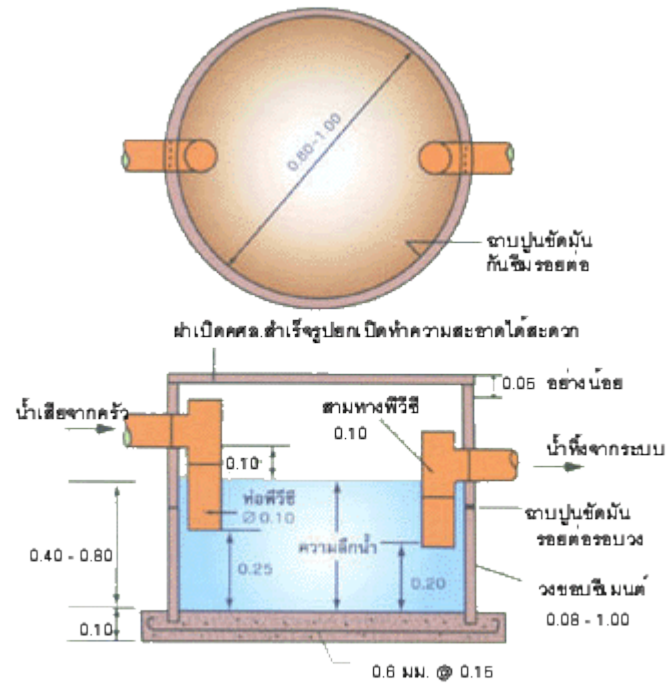
ปัญหาสำคัญของถังหรือบ่อดักไขมัน ก็คือ การขาดการดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดความสกปรกและกลิ่นเหม็น เกิดการอุดตันหรืออาจเป็นที่อยู่อาศัยของแมลงสาบหรือสัตว์พาหะอื่น ๆ ได้รวมทั้งทำให้ถังหรือบ่อดักไขมันเต็มและแยกไขมันได้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งการดูแลรักษาควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

๑. ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าถังหรือบ่อดักไขมัน
๒. ต้องไม่ทิ้งของหรือของสกปรกให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในถังหรือบ่อดักไขมัน
๓. ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
๔. ต้องหมั่นคอยเศษขยะที่ดักกรองไว้ได้หน้าตะแกรงออกอย่างสม่ำเสมอ
๕. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่น ๆ ซึ่งไม่มีไขมัน เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซัก น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในถังหรือบ่อดักไขมัน
๖. ต้องหมั่นตักไขมันออกจากถังหรือบ่อดักไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ตักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับขยะมูลฝอย เพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัดต่อไป
๗. หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากถังหรือบ่อดักไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องทำตามข้อ ๖ ถึ้นมากกว่าเดิม
๘. ล้างถังหรือบ่อดักไขมันอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยทุก ๖ เดือน

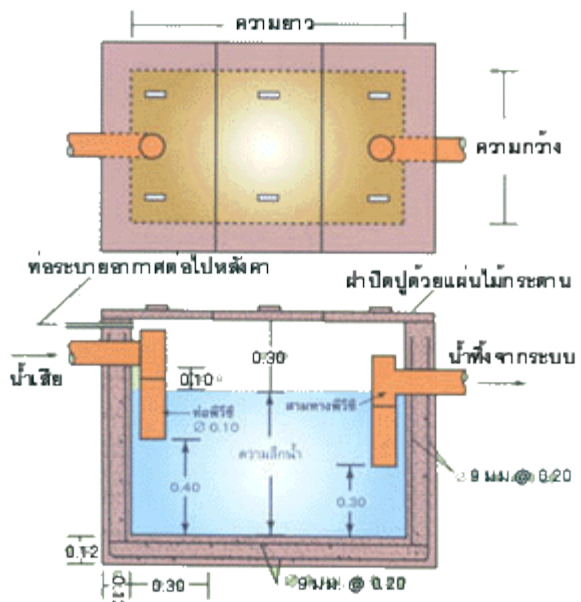
ภาพแสดงบ่อดักไขมันรูปแบบต่าง ๆ

ตัวอย่างถังดักไขมันสำเร็จรูป

บ่อดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์ (สำหรับที่พักอาศัย)

บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ (สำหรับภัตตาคาร)

ข้อกำหนดมาตรฐานขนาดบ่อตกไขมัน

ตารางที่ ๑ สำหรับบ้านพักอาศัย

ขนาดมาตรฐานบ่อตกไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับบ้านพักอาศัย				
จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ม ^๓)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึก	
๕	๐.๑๗	๐.๘	๐.๔๐	๑
๕-๑๐	๐.๓๔	๐.๘	๐.๗๐	๑
๑๐-๑๕	๐.๕๑	๑.๐	๐.๗๐	๑
๑๕-๒๐	๐.๖๘	๑.๒	๐.๖๐	๑
๒๐-๒๕	๐.๘๕	๑.๒	๐.๘๐	๑

คู่มือเล่มที่ ๒ สำหรับผู้ออกแบบและผู้ผลิตระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่, กรมควบคุมมลพิษ

ตารางที่ ๒ สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก

ขนาดมาตรฐานบ่อตกไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก				
จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ม ^๓)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึก	
๒๕-๓๐	๑.๐๒	๑.๐	๐.๗๐	๒
๓๐-๓๕	๑.๑๙	๑.๐	๐.๘๐	๒
๓๕-๔๐	๑.๓๖	๑.๒	๐.๖๐	๒
๔๐-๔๕	๑.๕๓	๑.๒	๐.๗๐	๒
๔๕-๕๐	๑.๗๐	๑.๒	๐.๘๐	๒

คู่มือเล่มที่ ๒ สำหรับผู้ออกแบบและผู้ผลิตระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่, กรมควบคุมมลพิษ

หมายเหตุ : ความสูงของวงขอบซีเมนต์ทั่วไปประมาณ ๐.๓๓ ม. ดังนั้นถ้าหากความลึกน้ำ = ๐.๔๐ ม. จึงต้องซ้อนกันอย่างน้อยสองวง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความสูงของฝาบ่อด้วย

ตารางที่ ๓ สำหรับอาคารขนาดใหญ่

ขนาดมาตรฐานบ่อตกไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับอาคารขนาดใหญ่				
จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ม ^๓)	ขนาดบ่อ		
		ความลึก (ม ^๓)	ความกว้าง (ม ^๓)	ความยาว
๑๐	๐.๑๙	๐.๔๐	๐.๕๐	๑.๐๐
๑๐ - ๒๕	๐.๔๗	๐.๖๐	๐.๖๐	๑.๓๐
๒๕ - ๕๐	๐.๙๔	๐.๗๕	๐.๘๐	๑.๖๐
๕๐ - ๗๕	๑.๔๑	๐.๗๕	๑.๐๐	๒.๐๐
๗๕ - ๑๐๐	๑.๘๘	๐.๘๐	๑.๑๐	๒.๒๐
๑๐๐ - ๑๒๕	๒.๓๕	๐.๘๕	๑.๒๐	๒.๔๐
๑๒๕ - ๑๕๐	๒.๘๒	๐.๙๐	๑.๒๐	๒.๖๐
๑๕๐ - ๑๗๕	๓.๒๙	๑.๐๐	๑.๓๐	๒.๖๐
๑๗๕ - ๒๐๐	๓.๗๖	๑.๐๐	๑.๓๕	๒.๘๐
๑๐๐ - ๑๒๕	๒.๓๕	๐.๘๕	๑.๒๐	๒.๔๐

คู่มือเล่มที่ ๒ สำหรับผู้ออกแบบและผู้ผลิตระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่, กรมควบคุมมลพิษ

หมายเหตุ : ในกรณีที่ต้องการสร้างด้วยวงขอบซีเมนต์ ให้เทียบกับปริมาตรบ่อของวงขอบขนาดต่าง ๆ ตามตารางข้างบน สำหรับอาคารขนาดใหญ่ต้องเพิ่มจำนวนบ่อให้ได้ปริมาตรรวมเท่ากับปริมาตรบ่อที่ต้องการ

แบบมาตรฐานการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

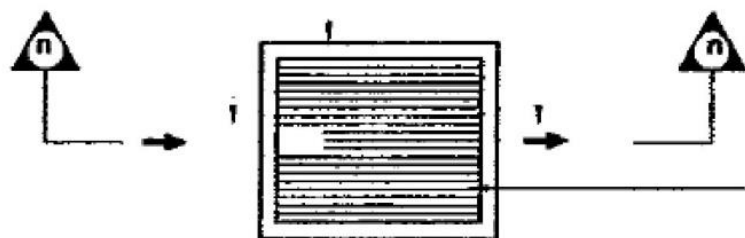
แบบที่ ๑

สำหรับบ้านพักอาศัย

แบบถังกักไขมัน ขนาด ๑ ครั้วเรือน

น้ำทิ้งจากครัว PVC.๑2"-3"

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกันขนาด 0.40x0.50 ม
พร้อมฝา (ท้องตลาด)
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

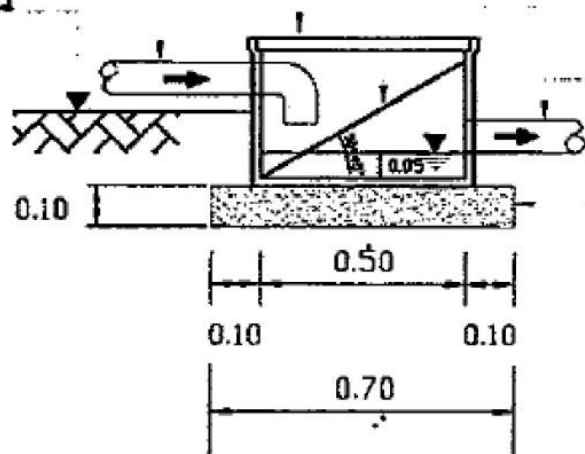

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม

แปลนถังดักขยะ

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกันขนาด 0.40x0.50 ม
พร้อมฝา (ท้องตลาด)
ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม
ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

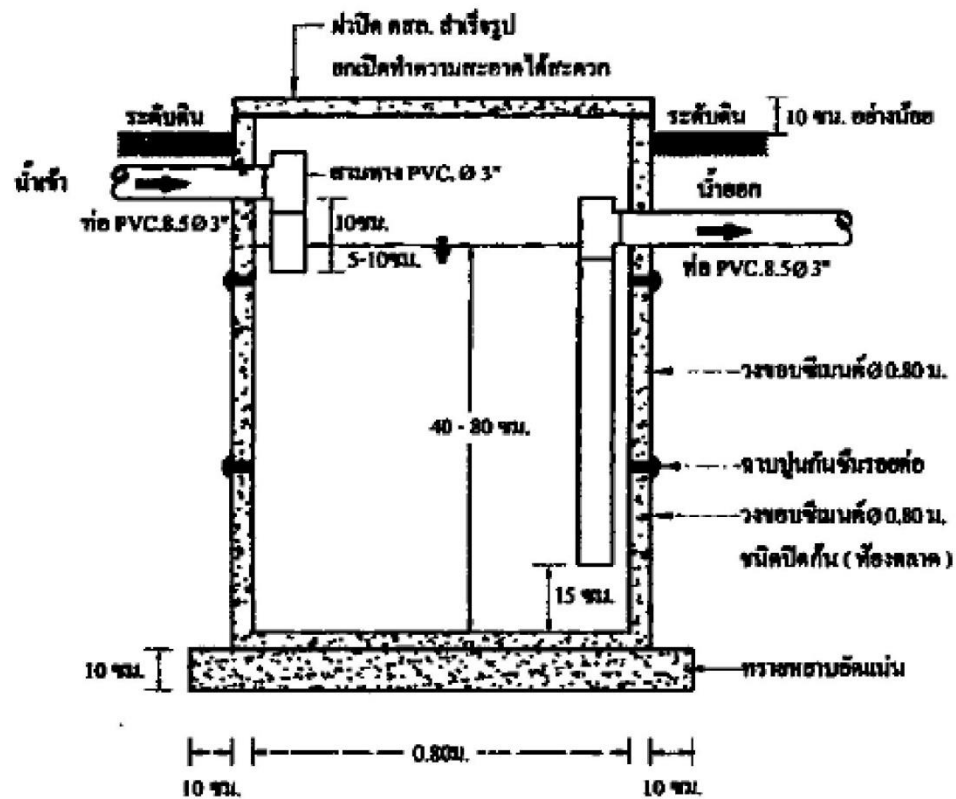
น้ำทิ้งจากครัว PVC.๑2"-3"
± ระดับดิน

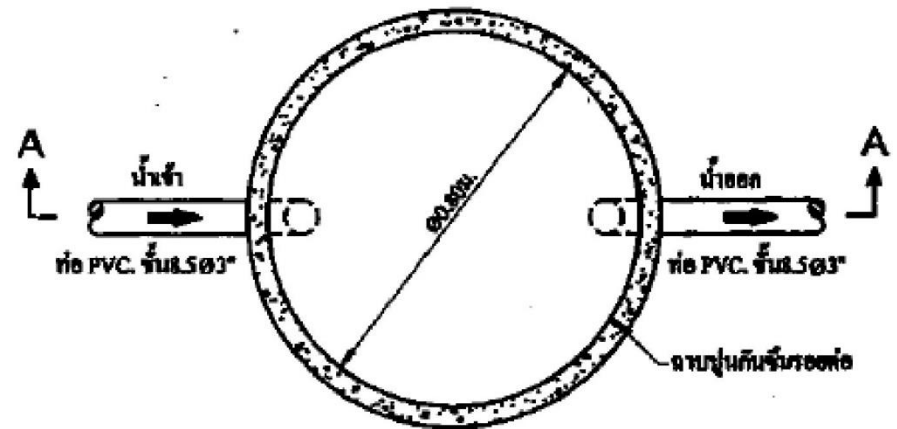
ทรายหยาบอัดแน่น

รูปตัด ก-ก

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
ชื่องาน			
ชนิดงาน			
สถานที่	บ่อพัก ครัว/ห้องสุขา อาคาร ๓๓๖๖๖		
สถานที่	เลขที่ ๒๒๒๒๒๒ ๑๐๖๖ ๖๖๖๖๖๖		
ชื่อสถานที่	อาคาร ๓๓๖๖๖๖ อาคาร ๓๓๖๖๖๖๖๖		
ผ.บ.ก.	นายวิชาญ วัฒนวิเศษ	นายสุวัฒน์	1:20
ผ.อ.ก.	นายสุวัฒน์ วัฒนวิเศษ	นาย	2 มี.ค. 2548
ขนาดพื้นที่	๐๐๐	แผ่น	1
			1

รูปตัด A - A

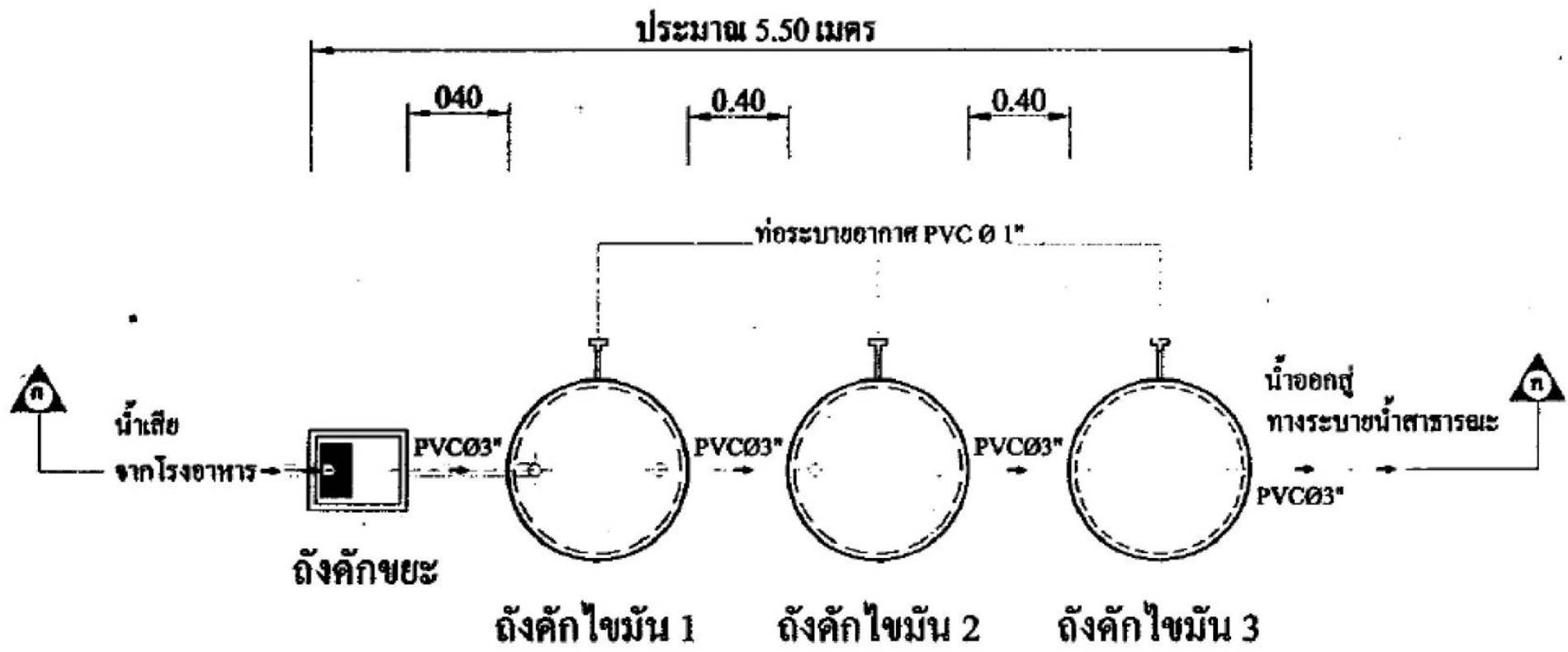
แปลนท่อค้ำไขมัน

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการมลพิษ (ส่วนปฏิบัติการ)			
เลขที่			
สถานที่			
ชนิด			
วันที่			
ชื่อ	ตำแหน่ง	วันที่	ปี
ชื่อ	ตำแหน่ง	วันที่	ปี
ชื่อ	ตำแหน่ง	วันที่	ปี

แบบที่ ๒

สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก

แบบถังดักไขมัน ขนาด ๒ ลบ.ม./วัน

ถังคักไขมันขนาด 2 ลบ.ม. / วัน

(สำหรับจำนวนนักเรียน 500 - 700 คน)

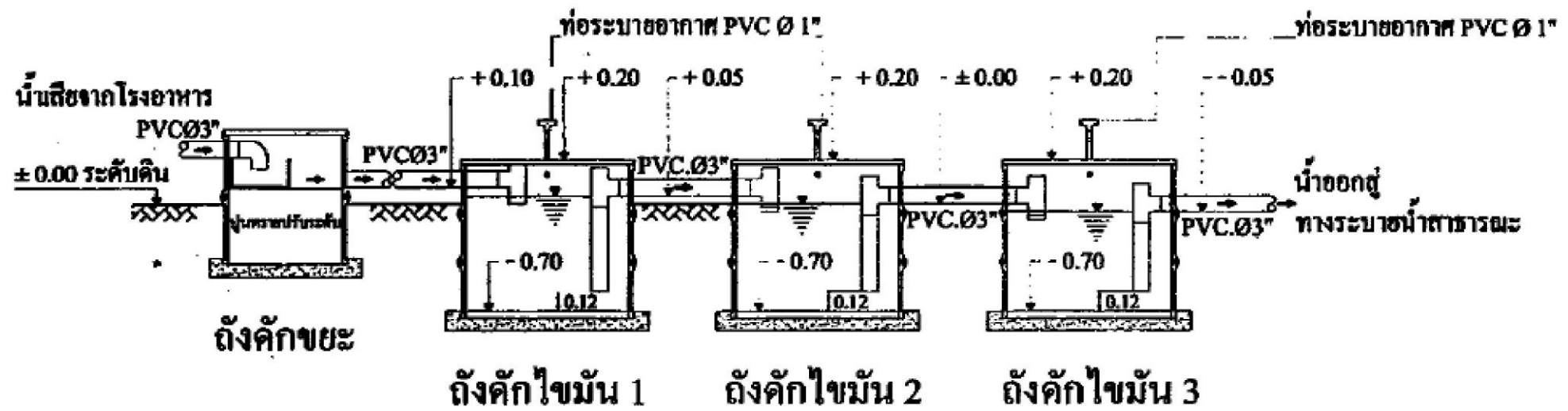
รายละเอียดประกอบแบบ

ถังคักขยะ ถังปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม ขนาด 0.50 x 0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องลาด)

ถังคักไขมัน วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป ขนาด ๑.00 ม. (ฝาสังกะสีเบอร์ 28 ใส่ขอบ 0.05 ม. โคครอบพร้อมเสริมลวด)

ท่อระบายอากาศ PVC ๑.๑"

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (สำนักงานเขื่อน)			
โครงการ			
แบบมาตรฐานถังคักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์			
ออกแบบ	นาย เกลิม ตะกุดบาท	นาย สุวิทย์ ฒ. วัฒนอง	
ตรวจสอบ	นาย สมภท มณีวิรัตน์	นาย บรรพต แต้ภักดี	
ผ.บ.บ.	นาย สมชาย ทรงประกอบ	ผ.บ.บ.	
ผ.บ.บ.	นาย อนุพันธ์ อธิรัตน์	ร.บ.	

รูปตัด ก - ก ถังคักไขมันขนาด 2 ลบ.ม. / วัน

(สำหรับจำนวนนักเรียน 500 - 700 คน)

รายละเอียดประกอบแบบ

ถังคักขยะ ถังปูนซีเมนต์ตัวเรือรูปสี่เหลี่ยม ขนาด 0.50 x 0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องลาด)

ถังคักไขมัน วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป ขนาด Ø 1.00 ม. (ฝาสังกะสีเบอร์ 28 ใต้วงขอบ 0.05 ม. โคจรอบพร้อมสกริมทวด)

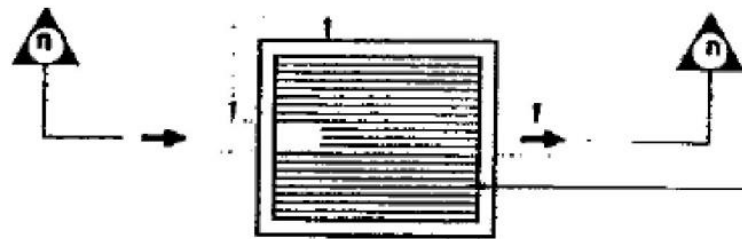
ท่อระบายอากาศ PVC Ø 1"

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
รูปแบบ	แบบมาตรฐานถังคักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์		
ช่างออกแบบ	นาย เฉลิม ละครุนาท	นาย ทวีป ฒ. วัฒนอง	
ช่างตรวจสอบ	นาย สมภพ มณีรัตน์	นาย บรรพต เข้มกัณนกุล	
ผ.บ.พ.	นาย สมชาย ทวีประกอบ	๗๘	
ผ.บ.ช.	นาย ธนวัฒน์ อธิวัฒน์	๗๘	

น้ำทิ้งจากครัว PVC. ๑2"-3"

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกันขนาด 0.40x0.50 ม.
พร้อมฝา (ท้องตลาด)

ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม

แปลนถังดักขยะ

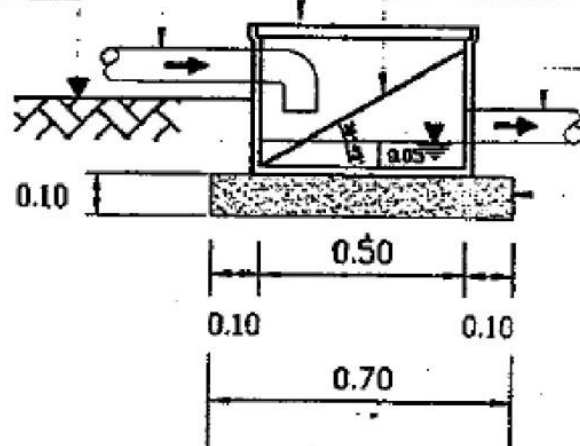
บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกันขนาด 0.40x0.50 ม.
พร้อมฝา (ท้องตลาด)

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม

ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

น้ำทิ้งจากครัว PVC. ๑2"-3"

± ระดับดิน

ทรายหยาบอัดแน่น

รูปตัด ก-ก

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนวิจัยชุมชน)

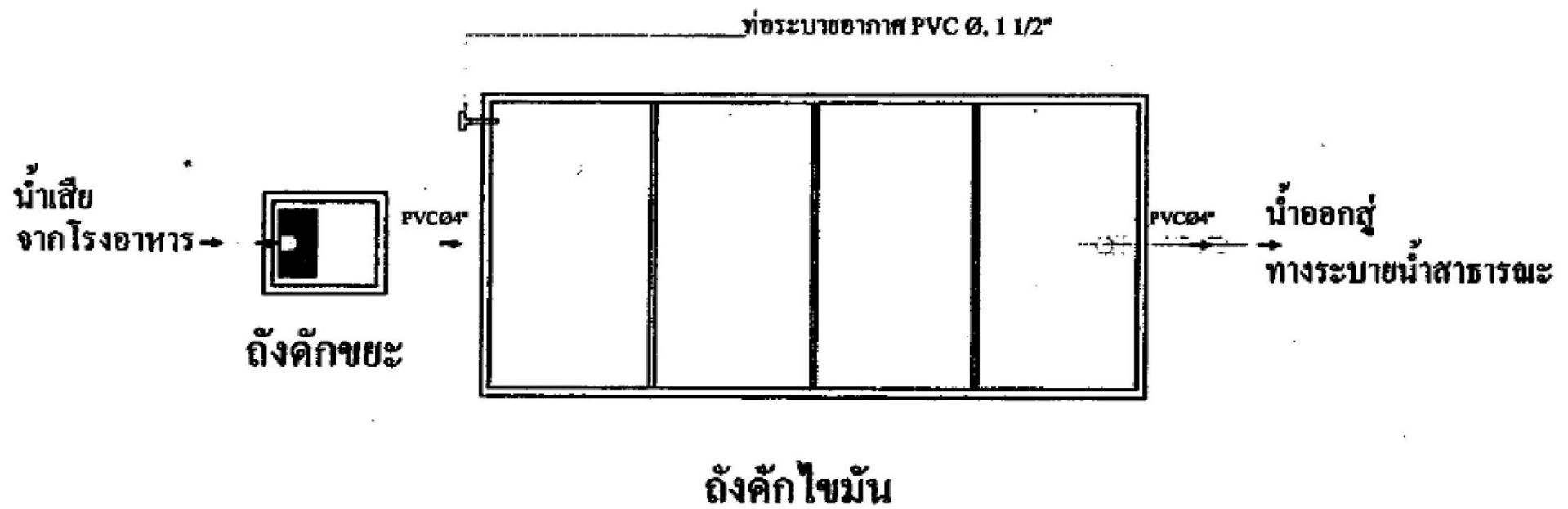
โครงการ			
ชื่อพื้นที่			
ชื่อพื้นที่	[พื้นที่ศึกษา]		
ชื่อชุมชน	[ชุมชนศึกษา]		
ชื่อพื้นที่	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา
ชื่อพื้นที่	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา	1:20
ชื่อพื้นที่	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา	2 ม.ค. 2540
ชื่อพื้นที่	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา	ชื่อพื้นที่ศึกษา

แบบที่ ๓

สำหรับสถานประกอบการขนาดใหญ่

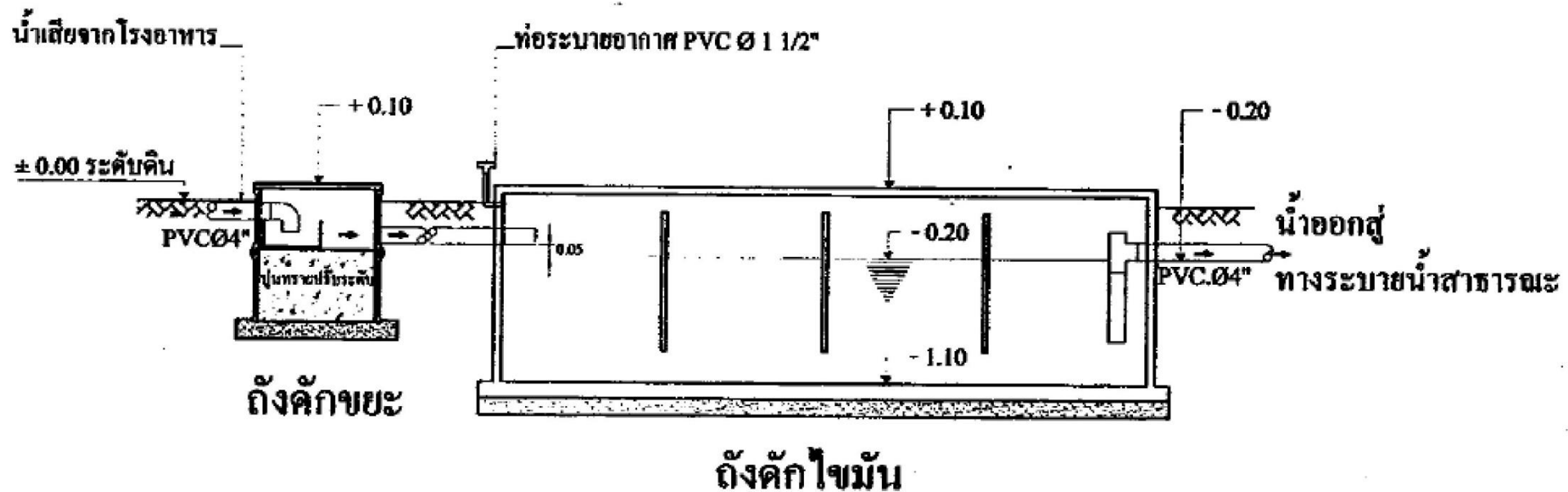
แบบถังดักไขมัน ขนาด ๔ ลบ.ม./วัน

ถังดักไขมันขนาด 4 ลบ.ม. / วัน

ถังดักขยะ ถังปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม 0.50x0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องตลาด)
ถังดักไขมัน กอนกรีตเสริมเหล็กตามแบบมาตรฐาน 4 ลบ.ม. / วัน

กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนวิจัยชุมชน)			
โครงการ			
ประเภทงาน			
แบบมาตรฐานถังดักไขมันคอนกรีตเสริมเหล็ก			
ออกแบบ	นาย เสนิม จงคุณาศ	นาย พิไล ธรรมง	
ศึกษา	นาย สมยศ มณีรัตน์	นาย บรรพต มณีรัตน์	
ควบคุม	นาย สมชาย หงษ์ประกอบ	๗๖๗	
ควบคุม	นาย ชุมนิษฐ์ อธิวัฒน์	๖๗๗	

ตั้งค้ำไขมันขนาด 4 ลบ.ม. / วัน

ตั้งค้ำขยะ ตั้งปูนซีเมนต์สำเร็จรูปสี่เหลี่ยม 0.50x0.40 ม. (ฝาซีเมนต์ ท้องตลาด)
ตั้งค้ำไขมัน กอนกรีตเสริมเหล็กตามแบบมาตรฐาน 4 ลบ.ม. / วัน

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการมลพิษ (ส่วนน้ำเสียชุมชน)			
โครงการ			
ประเภทงาน			
แบบมาตรฐานตั้งค้ำไขมันคอนกรีตเสริมเหล็ก			
ออกแบบ	นายเฉลิม คงคุณาภ	นายทวี วัฒนอง	
ก่อสร้าง	นายสมยศ มณีรัตน์	นายบรรลพ เมธีกันตกุล	
ผ.ส.ท.	นายสมชาย ทรงประยอม	ผ.ส.ท.	
ผ.ส.ท.	นายสุพันธ์ อิวรัตน์	ผ.ส.ท.	

น้ำทิ้งจากครัว PVC.๑2"-3"

บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกั้นขนาด 0.40x0.50 ม.
พร้อมฝา (ห้องตลาด)

ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม

แปลนถังดักขยะ

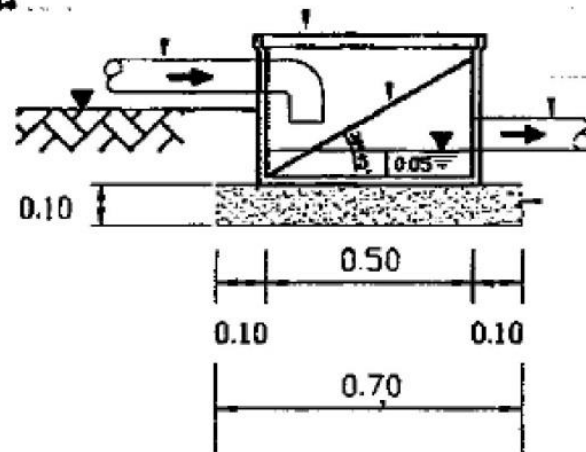
บ่อพักซีเมนต์สี่เหลี่ยมสำเร็จรูปชนิดปิดกั้นขนาด 0.40x0.50 ม.
พร้อมฝา (ห้องตลาด)

ตะแกรงเหล็กดักขยะ ๑ 6 มม ระยะซี่ตะแกรงห่าง 0.02 ม

ท่อน้ำออกไปเข้าถังดักไขมัน PVC ๑ 2"-3"

น้ำทิ้งจากครัว PVC.๑2"-3"

± ระดับดิน

รูปตัด ก-ก

ทรายหยาบอัดแน่น

กรมควบคุมมลพิษ			
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (ส่วนบำบัดน้ำเสีย)			
โครงการ			
สถานที่			
วันที่	ประเภท ชนิดวัสดุ และ ชนิด		
สถานที่	ผู้รับ ควบคุมงาน วิศวกร วิชาช่าง		
ชื่อระบบ	ขนาด ชนิดวัสดุ และ ชนิด		
พ.ร.บ.	ขนาด ชนิดวัสดุ	ขนาด	1:20
พ.ร.บ.	ชนิดวัสดุ	วันที่	2 ม.ค. 2548
ขนาด	๑๐๐	หน้า	๑
		หน้า	๑

